

Reflexe

Kraličtí přeložili ve 4. verši 23. žalmu část hebrejského textu, který bohužel nedovedu posoudit, jako „duši mou očerstvuješ“; totéž místo je v latinském překladu jednak „animam meam refecit“ (luxta hebr.), jednak „animam meam convertit“ (luxta LXX). Anglický překlad zní „he renews life within me“. Ve středověku se termínem „conversio“ nebo také „reditio“ překládal Proklův významný termín EPISTROFÉ, jenž znamenal to, co pro nás dnes znamená „reflexe“ (proto také častý středověký výskyt „reditio in se ipsum“, ale u Tomáše Akvinského už občas najdeme také „reflexio“, znamenající totéž co „reditio“). Mám za to, že je třeba se poradit s Hellerem, jak to vypadá v hebrejském textu a co se z toho dá vyvodit pro doložení prae-reflexe u starých Izraelců. Jestliže pak místo o „duši“ budeme mluvit o subjektu, pak vlastně platí v různých ohledech všechny uvedené překlady, z nichž ovšem některé se jeví jako poněkud nivelizující resp. jako understatementy (to platí zejména o „očerstvování“, neznamená-li to spíše obnovování; ale také o anglickém „obnovování života“, který oproti samostatné myšlence – pokud tam vskutku je – zní navzdory „modernosti“ poněkud triviálně), zvláště pokud interpretujeme subjekt v souvislosti s teorií reflexe, jejíž prostřední fáze spočívá v ek-statické vykloněnosti subjektu do budoucnosti, tj. vstříc tomu, co subjekt nejen přivolává, ale přímo vyvolává k ex-sistenci, tj. k onomu vždy nově se dějícímu aktu vyklánění budoucnosti vstříc, který vlastně nemůžeme ani jinak chápat než jako novotvoření, byť zajisté nikoliv do té míry kontingentní, aby vůbec nenavazovalo na dosavadní „bytí“ subjektu. Výklad citovaného místa by pak musel říci: vyvoláváš mne samého, tj. můj subjekt, do nové ex-sistence cestou reflexe, tj. cestou odstupu ode mne samého a skrze vykloněnost do tvé ke mně přicházející budoucnosti, která se tak stává mou vlastní budoucností, tedy skrze otevřenost vůči tvé adventivní a provenientní ryzí nepředmětnosti. Pak má opravdu smysl se nebát „smrti“ (resp. „cesty údolím stínu smrti“, protože sama má ex-sistence je nadšeným výkřikem, že jsi a že jsi „se mnou“.

(Berlín, 930322-1)